Ч. 49 (203). Львів, неділя 4. березня 1923. Почтову належність оплачено гуртом. Рік II.

Перемишль
Впр. о. Зубрицький А

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ВИХОДИТЬ ЩОДЕННО РАНО.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса для телеґрамів Громадський Вістник Львів.
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лір, Німеччині 18.000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 100 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 18000 мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна примірника 500 мп.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

„Народна Торговля“
:: Кравий Союз Споживчий ::

просить

давніщих Членів о доплату уділу до 14. марта ц. р., бо инакше по приписам нового зареєстрованого статуту будуть з тим днем вичеркнені зі спису. членів.

Один уділ 10 000 мп., число уділів необмежене.

Відповідальність лише вплаченими уділами.

При доплаті належить підписати нову декларацію.

Кооперативи повинні доплатити уділи до висоти 30% своїх деклярованих уділів.

Уділи можна доплачувати в Централи і в складах Союза на провінції.
VI 2—6

Львів, 3. березня 1923.

Америка йде в Европу!

Політика пасивности, яка характеризувала становище Північно-Американських Держав що до Европи останні роки після закінчення великої війни, тепер закінчується остаточно й рішучо. На цей зворот вказує цілий ряд симптомів, які датуються не від вчорашнього дня. Цей зворот був неминучим й являється він тісно звязаним з сучасним екокономічним становищем Сполучених Держав, з шуканням їми нових теренів, нових обшарів для своєї економічної експанзії... В дану хвилю контури цього звороту політики Америки що до Европи визначились о стільки ясно й виразно, що мова може йти й дискусія може провадитись лише вже про ті конкретні форми, в які вилеться цей новий напрямок політики великої американської республики. Останні відомости закордонної преси дають певний матеріял для висновків цього останнього роду. Закордонна преса доносить, що президент Північно-Американських Сполучених Держав, Гардінг, звернувся до сенату з листом, в якому він висловлюється за участь Америки в вищому міжнародньому трибуналі при С. Народів. Ця пропозиція має бути розглянута під час теперішньої сесії сенату. Є підстави думати, що вона буде принята і таким чином вступ Америки до міжнародного трибуналу стане довершеним фактом.

Цей теперішний крок Сполучених Держав, який має всі шанси бути реалізований, буде означати повний й рішучий розрив з дотеперішньою американською політикою пасивности. Являється він тісно звязаним з приступленням Америки до С. Народів, яке стане тільки питанням недовгого часу й переходом її до активної участи в розвязанні всіх европейських справ.

В результаті цих кроків Америки доводиться сподіватись в близчому часі повної зміни европейської конюнктури. В европейському конфлікті держав зявиться сила, яка буде не тільки висловлювати й формулувати свої позиції, але й яка разом з тим буде мати можливости й засоби для переведення їх в життя. Коли зараз весь перебіг подій характеризується тим, що в Европі нема держави, яка могла би зреалізувати свої постуляти, коли в силу цього европейська ситуація носить всі ознаки затяжної й важної кризи, знайти вихід з якої бракує сил, то в результаті вступу до европейського концерту держав Америки в цій конюнктурі мусять наступити рішучі зміни. Являючись економічно паном цілого світу, зєднавши в своїх руках більшу частину світових золотих запасів, Америка буде мати реальну можливість перевести свої позиції в життя, дати можливість Европі вийти з сучасної кризи.

Треба сподіватись, що почавши брати активну участь в европейських справах, Америка в своїй політиці буде спиратись в першу чергу на Англії, що ближчим наслідком зміни американської позиції буде зріст й збільшення на міжнародньому ринкові впливів Англії. Політичне порозуміння Англії й Америки систематично й повно підготовлено тими заходами, які зроблені Англією в останній час. Остання угода про сплату Англією американського військового боргу була з боку Англії особливо влалим і зручним кроком для усунення тих непорозумінь, які істнували між цими двома великими державами, кроком, який дасть в майбутньому свої позитивні для Англії наслідки.

Коли участь Америки в европейських справах стане довершеним фактом, то не підлягає сумніву, що у першу чергу Америка використає свій вплив для розвязання рурського конфлікту, який, як це тепер стає цілком ясно, без участи третьої сили не буде й не може бути розвязаний. Мусить відбитись так само виступлення в активній ролі Америки й на розвязання справи Близького Сходу. При спільности ліній, яка намічається між Англією й Америкою, не може бути жадних сумнівів відносно того напряму, в якому піде розвязання цих кардинальних питань сьогоднішнього европейського політичного дня.

Стоїмо ми на передодні утворення цілком нової політичної конюктури, цілком й вповні відмінної від ситуації, яка істнує тепер. Виступають на політичній авансцені нові сили, надходять нові події.

Поможіть політичним вязням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу булоб, коли б наша суспільність всіми засобами не постаралася улекшити своїм політичним вязням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Краєвого Союза Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва „Дністер“ вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в „Народнім Дом“, Львів, вул. Рутовського ч. 22, II. пов.

ПРЕСА.

Баба зі ступою. — Маняки й божевільні духовими провідниками польського громадянства. — Характеристика польського уряду. — Divide et impera. — Важка недуга точить польський орґанізм.

Польську політичну думку, польську пресу і польських діячів, між ними в першу чергу „кресових“ всесильно полонює, гнете і ворушить тільки одна думка, одна журба, що узмістовлюється у однім слові — „креси“. Що зробити з українсько-білоруськими землями, а головно українськими? Всі дотеперішні рецепти, призначені не лиш для Галичини, але й для Волині, Холмщини, Підляша й Поліся, всі ліки, які мали мати убийчий і для Поляків невідклично успішний наслідок, — завели. Отже раяться фармацевти покутного покрою, журяться, хитають головами, безпомічно розводять руками. Поруч з тим для підтримання компіляційного, пруско-російсько-австрійського „анімушу“ на сторінках польської преси відбуваються дивовижні герці на тему „угоди“, що є ідентичне з новими проєктами „на знищенє Русі“.

До ряду голосів, якими так розщедрилася польська преса перед „означенням східних границь Польщі“, хочемо додати іще недавній відзив старого „кресового“ кльовна Фр. Равіти-Гавроньского. В ч. 48. арцибіскупської „Ржечпосполит-ої“ помістив він статтю під написом: „Згода, але з ким?“

З Українцями, приналежними (?!) до польської держави, Поляки хотілиб жити в згоді, але це неможливе через злу волю і нещирість Українців. Виною тут Австрія, що допустила український народ до конституційного життя, яке Українці визискували до боротьби з Поляками „в імя фікційних і надто великих домагань“. Неможливість заспокоєння тих вимог уважано за кривду і переслідування. Не з иншою метою, тільки щоб докучити Полякам, український народ боровся за свою державність, наставляв свої обнажені груди, спинюючи польський похід на українські землі. Для докучення польській державі українська політична еміграція веде дипльоматично пресову кампанію в обороні Сх. Галичини.

„На чолі української еміграції став комітет Петрушевича, котрий на протязі кількох літ безнастанно робить заколот на Галицькій Руси, утруднюючи всі спроби угодової полагоди спору і внутрішньої боротьби. Намагання Петрушевича попирав другий авантурник в реверенді, повагою свого становища в духовній гієрархії, митрополит Шептицький. Та звільна глибші і чесніші уми на Галицькій Руси почали витвережуватися після довголітнього самообману і приходити до пересвідчення, що тзв. квестія руська може бути розвязана виключно і єдино не в Празі або у Відні, але у Варшаві“.

Ухвалення тзв. воєвідської автономії створило основу до переговорів про згоду і спільну працю.

„В нашім давнім державнім життю пережили ми багато угод з Українцями, котрі остали на папері як свідоцтва нашої доброї волі і безмежної гордости різних козацьких гетьманів“.

„Чи нічо не появляє Бавоньські коншахти з Барвінським і тов. Щож тепер станеться? Слід заспокоїти культурні потреби Українців, але не можна переступати тої межі, яку переступалося в умовах з Козаччиною, бо тоді створиться в державі протидержавну силу, що постійно буде викликувати замішання і порозуміватися з чужими державами на некористь Польщі.

Равіта-Гавроньскі висказує думку, що які небудь переговори мусять обмежитися границями Сх. Галичини, щоби, Боже борони —

„під політичну опіку галицьких Українців не віддавано Волині, бо ми є певні, що згода не тривала би довго, але всі експерименти — як політичні, так і на полі навертання на унію були би приводом до нової внутрішньої боротьби“.

Не вертає до Львова з оливною віткою митр. Шептицький. Не виявив він прикмет на посередника мира. Коли українське громадянство шукає рівноваги, то можна приступити до переговорів про згоду, але з новими людьми“.

Цей самий невтомний „кресовий“ борбіфакс з етикою мурина помішує в суто-католицькім „Курер-і познанськім“ (ч. 41.) статтю

Пр. 135/23/2. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Громадський Вістник“ число 41. (195). з дня 23. II. 1923. в артикулі під заголовком: 1) „Креси“ в уступах поміж словами: а) „мають“ і „До тепер“, б) „статистики“ і „для означення“. в) „Галичині“ і „північно-західні“. г) „мала і „Одначе“. д) „населенє“ і „На завершення“, е) „українське населення“ і „Волинь“. 2) „Поеса“ в уступах поміж словами: а) „абсурд“ і „Але йдім“, б) „карти“ і „В звязку“. 3) „Студентські слови“ в уступі поміж словами: „підкреслювати“ і „через“. 4) „Дописи з краю в уступах поміж словами: а) „війська“ і „По такій“. б) „Кнапта“ і „В Антона“, містить в собі єство ad 1) 2) і 3) злочину з § 65 а) з. к., ad 4) а) проступку з § 305 з. к., ad 4) б) злочину з § 87 з к., узнав проте доконану в дни 22. лютого 1923 р. конфіскату за опрадану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 проц. карн. заказ дальшого поширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 23. лютого 1923.

(Підпис неритний.)

під написом „В обороні Волині“.

Через заключення рижського трактату між Польщею і Совітами частина українських земель найшла ся під польською владою. Волинь — країна національно неозначена. Перед війною Волинь була просто Волинською губернією, а заселювали її—розуміється в першу чергу —Поляки, Поліщуки, Підляшане, ну і Білорусини. Лиш Поляки вміли означити свою національність, инші вдоволялися назвою „людей“ і „мужиків“. Росіяне назвали їх „хахлами“, а Поліщук гнівався, коли його називано „чоловіком“, бо він почував себе тільки Поліщуком.

Аж від р. 1919 зявляються „Українці“ і то з такою нагальністю, що ми (себто Поляки!) довідуємося, що на Волині є тільки Українці. Ця назва дуже не подобається старенькому грибови Равіті, що думає категоріями Заглоби.

„Помилково і безкритично принята назва викликала розлом в державі, заки сама держава сконсолідувалася і зміцнилася. Одні „Українці“ зивували до Харкова, другі до галицьких Русинів, забуваючи зовсім, що є горожанами польської держави“.

А сталося це тому, що „варкольська верства галицьких Українців зрозуміла вмить, що польський уряд є слабий, нездецидований, безпляновий та опанований демагогічними „бредиями“. Анархічні живла побачили нездарність польського уряду і опанували своїми впливами найтемнійші, найменше державно освідомлені, а найбільше схильні до всяких нездійснимих обітниць верстви. А той „ржонд“, то справді подиву гідний. Равіта-Гавроньскі характеризує його ось такими яркими красками:

„Той уряд, безнастанно хиткий, невиразний, недозрілий до керми державою, зложений з людей без державного і парляментарного досвіду, що вийшов з лона найкращих горожан, але [illegible] еприятельних в боротьбі за владу, не виявив ані здатностей ані знання для підпорядкування інтересів клясових і ріжних національних відломів інтересам державним. В той спосіб держава стала якимсь ілюзійним чинником, майже символічним, а на арені публичного життя демагогічна анархія обходила свої тріумфи. Державну вільність і рівноправність утотожнювано зі сваволею і надужиттям. Розцвіталася господарська і політична сваволя. Скарбові доходи без належної контролі, публичні каси в руках підпоручників і їх коханек, ціни поживи на ласці продуцентів, експорт найконечнійших до життя продуктів в руках нечесних контрольорів і захланних на гріш паскарів. Одна половина громадянства безкарно обдирає другу. Державний буджет без покриття. Почта, телеграф і залізниці функціонують зле і дорого, вмовляючи, що є добродіями населення“.

Ця характеристика йде в безконечність. А це спричинило, що між галицьких і волинських Українців повна розпряжність.

„Уряд не зумів витворити в українськім громадянстві жадної групи, на котрій міг би опертися й за допомогою котрої міг би відділовувати на успокоєння громадян. З хвилею отворення границі на Волинь, зявилася там хвиля націоналістичних агітаторів і заснувала там свої філії в школах, громадських урядах, в товариствах, ніби освітних і кооперативах. Всі ті інституції або ведуть молодь на шлях нездійснимих мрій і виховують в ненависти до держави, або баламутять нездійснимими надіями і безнастанним нездоволенням з того, що є“.

Тому слід замкнути школу перед агітацією „божевільних руських націоналістів“, відмежувати Волинь від Галичини.

Окремий уступ посвячено українській пресі, безприкладно переслідуваній цензурою, поліцією, жандармерією, адміністраційною владою.

„Руська (себ-то українська) преса, що гуртує галицьке суспільне шумовиння, невідома перед війною на Волині (ну, певно!), і накидується народови своїми соціялістично-комуністичними свистками, є — можна сміло сказати — без жадної цензурної контролі. Цензура вдоволяється викиненням зі статті того-сего, чи цього-сего, але як колиб не достерігала духа юдження і дразнення народу проти держави. Та преса ярко освітлює і впорядковує арештування, труси, прогнання з урядів — як національні кривди. Польська держава виглядає в тих газетах як мітична гидра, що пожирає людей, але ані слова про обовязки льояльного співжиття“.

Иде — значить — небезпека. Треба пильно стерегти, аби не вкрадався і не розростався в Галичині й на Волині дух козацької анархії, бо буде за різно.

Ми з з розмислом привели можливо вичерпуючо муринську софістерію і кретинську балачку психічно скривленого старця, котрий над гробом сотає ще з своїх ненавистю викривлених уст пасма отруйної, звіринно-дикунським шовінізмом і безприкладним в історії імперіялізмом переповненої жовчі. Та приводячи ці пяні маняцтва, ми не можемо поминати того, що таку „духову поживу“ з насолодою поглочує польське громадянство, котре може прийти до рівноваги аж після катастрофи. Тому мусимо пильно дбати, щоби між нами і польським громадянством під кождим оглядом зберігти якнайдальше відділення, бо инакше сточаться всі ті боляки й черваки, які точать польську суспільність, а які звільна, як це помічуємо в останніх часах у наших домашніх противників, починають перекидуватися й на наш грунт.

М. Ч.

Демарш Франції в справі рекрутації у Сх. Галичині.

З Відня пишуть: „З Парижа дістали ми відомість, що те, що з боку Парижа зроблено вже демарш в справі рекрутації. Цікаве, що відповідь на те щось дуже довго не приходить, мимо урґенсів!

Інформація є цілком автентична — офіціяльна — дана дрови Ст. Витвицькому“.

Перед вирішенням справи Сх Галичини.

ПАТ. подає з Парижа: По інформаціям Аг. Аваса, Конференція амбасадовів на вчорашньому засіданні рішила поручити міжсоюзній військовій Раді в Версалі під проводом Фоша приготовити і зясувати на черговому засіданні Ради амбасадорів (яке мається відбути слідуючого тижня) звіт у справі східних границь Польщі. Польща, як відомо, вислала до Ради амбасадорів ноту з просьбою, щоби союзні великодержави в цілі сконсолідування на Сході Европи мира, офіціяльно визнали такі східні границі Польщі, які усталено від сторони Росії риським договором, а від сторони Литви Союзом Народів, беручи під увагу застереження в справі цих границь, пороблені польським правительством. Тепер, здається, границі, усталені риським договором, будуть усанкціоновані (?!) Що торкається Сх. Малопольскі, треба сподіватися, що вона буде признана Польщі з застереженням заведення в Сх. Малопольщі спеціяльного устрою, згідно з предложеннями самої Польщі (?!). (Подаємо цю вістку за Патом покищо без коментарів. — Ред.).

Українськ школа у львівськім повіті.

(Докінчення.)

Між иншими засобами на знищення української школи є ще й справа з будинками. Польські школи, чи такі, що легко подаються польонізації, дістають матеріял на відбудову і всяку допомогу, щоб тільки йшла їх чорна робота. Українські школи в цім відношенню бідні. Так н. пр. в Цеперові українська школа, що згоріла підчас війни, отримала 5 метрів дерева; польська експонівка, в якій тільки останнього часу зіпсувалось щось в шиниці, отримала 8 метрів. Гаї коло Львова не дістали ніщо, бо брак грошей у „Відбудові“; всякі заходи сіл: Кожичі, Кугаїв, Пикуловичі і Сетихів — безуспішні.

Наші громадяне Українці не завсіди здають собі належно справу з ваги своєї рідної школи. Є, правда, дуже гарні зразки боротьби наших селян за свою рідну школу, але поруч є й дуже сумні зразки лінивства, байдужности, які йдуть на руку польонізаційній праці.

Як гарні зразки треба одмітити громади: Грибовичі великі — поправили будинок власними засобами; Завадів — внесено рекурс проти переміни викладової мови на польську; Підберезці — асигнували в 1921 р. 480 тисяч мп. на школу і будинок відбудували (кураторія відмовила помочи); Стронятин — відбудувано будинок власними засобами; Сухоріче — селяне стараються принайменше додадати дітям те, чого школа не дасть; і т. д.

За те не можна поминути гро-

ДЖОН М. СИНДЖ. 2)

Тінь у ярі.

—о—

(Продовження.)

Нора (*говорить вельми смутно і помало*): Змилосердися Боже над Дерсі. Він усе було загляне тут, чи йшов на верхи, чи сходив на доли, а тепер я така сама самітна без нього вже довгий час (*озирається на постіль й говорить більше притишеним голосом*) та опісля я знову чулася щасливою — коли ми, гостю, взагалі були щасливі — бо я навикла до самотини.

(*Коротка мовчанка. Потім вона встає.*)

Нора: А не було там нікого на скраю дороги, гостю, як ви йшли з Овгрем?

Бурлака: Був там якийсь молодий чоловік із чередою полонинських овець. Вганяв за ними то сям то там.

Нора (*на-пів з осміхом*) Геть у долі, гостю?

Бурлака: Невдалечки.

(*Нора наповняє казанок і дає його на ватру.*)

Нора: Можеб ви, коли вам не лячно, посиділи тут хвилиночку самі при ньому?

Бурлака: Самособою. Мерлець кривди не зробить.

Нора (*говорить на силу*): Пійду трохи, гостю, бо він похожає тамтуди часом, посвистує, це той чоловік, що ви його бачили — ніби хуторянин, прийшов від моря, хоче поселитися у хижі по тамтім боці, — то він прийде побачити, чи є там те, що ми мали зробити. А мені треба його сьогодні. Він може йтиме туди у яр під вечір, тай скаже людям, що мій вже небіщик.

Бурлака (*поглядає на мерця під рядном*): То я сам, хазяйко, пійду за ним. Пощо будете мокнути на зливі.

Нора: Ви не знаєте дороги, гостю, а це лише маленька стежечка, між двома проваллями, там пропав би і віз і осел. (*Накидає хустку на голову.*) Розгостіться, тай змовте молитву за його душу. Я не забарюся.

Бурлака (*ворушиться неспокійно*) То можеб ви дали мені кусень сірої нитки і гостру іглу — з іглою зовсім безпешно, ґаздине — я постягав би собі трохи жупанину, як мовитиму молитву за його душу, то вона полине нага до святих Господніх.

Нора (*бере іглу й нитку з переду юбки й дає йому*): Ось ігла, гостю, тай гадаю не буде вам, так самітно, виж навикли до далеченних гір, бо мерлець це ніяке товариство, це так якби ви й самі сиділи й прислухалися завиванню вихрів, й не знаєте, на чім спиниться ваша думка.

Бурлака (*повільно*) Ой правда, правда, Боженьку змилуйся над нами всіми!

(*Нора виходить. Бурлака береться зашивати жупан, відмовляючи „De profundis“ з запертим духом. В оден мент рядно зсувається й Ден Борк виглядає з під нього. Бурлака зривається, потім підносить зір у гору й з жахом зривається на рівні ноги.*)

Ден (*охрипло*) Не лякайся, чоловіче, мерлець не вчинить кривди.

Бурлака (*дріжить*): Я й на думці не мав ніщо злого, ґаздо, тож позвольте мені помолитися за вашу душу. (*На дворі чути протяжний свист.*)

Ден (*сідає в постелі й говорить сердито*) Ах, чорт її поберн!... Чи чуєте, чоловіче? Чи чули ви вже коли, щоби яка жінка зуміла так свистати на двох пальцях у роті? (*Глядить на стіл неспокійно*) Мене звялила згага, дайте мерщій каплину, заки вона прийде назад.

Бурлака (*недовірчиво*) Так ви не вмерли?

Ден: Як можу я вмерти, я вже й так висох, наче спечена кість, чоловіче?

Бурлака (*наливає горілки*) Що вона скаже, як зачує від вас горілку? Бо я гадаю не на жарт ви вдаєте мерця?

Ден: Ніщо, гостю. Вона і не підійде до мене. А я вже й не довго був би вдавав: у спині схопили мене корчі, стегно стерпло мені, а якась направду чортівська муха ласкотала мене по носі. Я мало не вмер, так зібралося мені на чхання, а ви розбалакалися собі про дощ і про Дерсі (*гостро*) — чорт побери його — тай про найвисшу церкву (*скрикає нетерпляче*) Давайте мені цієї горівки. Чи хочете, щоби вона вернулася, заки я ще й капельки не проковтнув?

(*Бурлака подає йому чарку.*)

Ден (*випив*) Пійдіть-но до цієї шафи і подайте мені цю чорну палицю, вона там у куті.

Бурлака (*узяв палицю зі шафи*) Чи то ця, будь ласка?

Ден: Ця, гостю. Від давна ховаю я цю палицю, бо не добру жінкуя у хаті маю.

Бурлака (*видивився здивовано*): То вона така, ґаздо, а говорить так гарненько?

Ден: Оттака вона, певно, злюща то баба — не добра жінка для старого чоловіка, а я вже старіюся, хай Бог буде ласкав, та є ще в мене рука. (*Бере палицю в руку.*) Затримайтеся ще хвилиночку, а побачите в цій хаті чудасію за годин дві три. (*Перестає говорити, наслухує*) Там мабуть хтось є?

Бурлака (*наслухує*): Чути голос на стежці.

Ден: Покладіть цю палицю у постелю й застеліть рядно як перше. (*Накривається спішно*). Тепер прикиньтеся сплячим, і не дайте ні трішки пізнати по собі, що щось знаєте, бо инакше ви пропа-

НАЙДЕШЕВШЕ МІСЦЕ ЗАКУПНА

ВОВНИ на сукні, костюми і убрання, шовки, трикотини, маркізети, полотна, зефіри, перкалі, флянелі, бархани, поручає фірма — —

ЖАРКОВСЬКИЙ, КУЧАМЕР і ШВЕТЛІХ

ЛЬВІВ, вул. КРАКІВСЬКА ч. 23, (ріг вул. Сикарбнівської)

1812 1—3

НАЙДЕШЕВШЕ МІСЦЕ ЗАКУПНА

мад недбалих, які самі причиняються до нищення своєї школи: Лисичичі і Рудно не поборили навіть заходів для направи шкільних будинків. Гряда посилає 19 своїх українських дітей до експонівки; Яричів старий — вправді відбили спроби перемінити викладову мову на польську, але 20 дітей українських ходить до польської експонівки; в Ланах — Поляк управитель поволі польонізує школу, а громада мовчить. Діти моляться там перед наукою по українськи, а по науці по польськи. Географію, історію, рахунки — викладається там вже по польськи. Діти добре знають „польських крулюв", куди пливе Висла, але поняття не мають про Україну. Не кажемо вже про Підліски малі, Збоїска, де якась собі пані „научицелька" самовільно переміняє викладову мову українську на польську, а селянам про це й байдуже...

А становище наших учителів? Як зразок Сухоріче: Всіх дітей 144, з того Українців 63, Поляків зглядно латинників 78 і Жидів 3; управитель Українець — а мова викладова в школі польська. В Збоїсках дітей в школі — Українців 182, латинників 161, Жидів 7, мова викладова польська, управитель школи також Українець. Учителі Українці мусять вчити українських дітей — по польськи!! Коментарі зайві. А ми і це мусимо мати ще собі за добро, бо своя людина між своїми тай дітей не так духово калічить.

На прикінці слід одмінити й ще одну сумну сторінку в життю нашої школи з огляду на недостачу праці з боку наших священиків. Всім відома праця в школах польських ксьондзів. Вони дуже правильно приходять на науку релігії навіть до приватних українських шкіл, як лише найдеться там 2 або 3 Українці латинського обряду, не дивлячись на це, що родичі тих дітей зложили писемну заяву, що годяться, щоби їх вчив релігії греко-кат. священик. А з боку наших священиків маємо замітки: „Від війни священики не їздять там на катехизацію, бо нема до кого", або „Праця священика тут неможлива" і т. п. Скільки правди цих оправданнях не судимо, але що священики повинні бути свідомі свого великого і майже виключного завдання на селі, а особливо в школі та відповідно до цього не повинні жаліти своїх трудів, це конечність безспірна.

Школа — це основа майбутнього. Школа — це джерело народнього духового багацтва. Яка школа — такий і нарід. Занедбувати школу — значить поповнювати непростимий гріх перед своєю совістю, перед цілим народом і його справою.

Гр. Гл.

На похилій площі.

(Політика фінансових банкротів.)

В дискусії польської преси, яка виникла з приводу урядового проєкту про поправу державних фінансів, помітні дві головні, хоч позірно собі протилежні, думки. Одна з них — рахуючись з подійсним станом справи констатує повний крах фінансової господарки Польщі. Друга — все таки намагається доказати, що причина катастрофи є чисто формальної натури і дасться легко усунути через відповідне удосконалення деяких технічних засобів фінансового діловодства. А найбільше таких голосів, які першу і другу думку лучать разом — мовляв: щоправда в нас погано та проте доволі тільки увести таку-там і таку новість і діло поправиться.

Не було мабуть для нікого загадкою, чому на пр. останню думку найяркіще заступають всі без виїмку органи вшехпольської преси. Вони мусять з уваги на опозиційне становище вшехпольського соймового клюбу до теперішнього польського уряду, очевидно ставитися критично до всіх виступів цього правительства. В нашім випадку, отже, і до фінансово реформаційного проєкту п. Грабского.

Та з другого боку вшехполяки занадто великі патріоти і державники, аби не розуміти очевидної правди про вагу здорової валюти для своєї державности. Вони тому при суто песимістичних міркуваннях мусять давати їм ясно-оптимістичну обробітку. І так потішувати себе і своїх однодумців принаймні на будуччину.

Клясичним приміром отсеї публіцистичної еквілібристики може служити передовиця проф. Стан. Грабского в ч. 56 „Слова Польского", написана з приводу балачки про фінансовий плян поправи фінансів, проголошений його іменником і давним партійним товаришем п. міністром Вл. Грабским.

Виводи проф. Грабского до того ступіння типічні для вшехпольської політичної думки, що варто ними близше поцікавитися. Тай ще проф. Грабскі являється духовим провідником одної з найсильнійших груп вшехпольського відламу польської суспільности, східно-галицьких вшехполяків, і як професор нач. економії на львівському університеті має також своє імя.

Зачинає автор свої виводи від песимістичного ствердження факту, що найвищий ідеал фінансової господарки держави — стабілізація польської марки під нинішну пору ніяк не може бути переведена в діло. Чому?

Грабскі арґументує: Колиб Польська Позичкова Каса мала обовязок тільки заспокоїти запотребування державного скарбу в марки — момент, коли буджет держави був би приведений до рівноваги, був би також моментом, в якім можнаб заперестати дальше друкування облігових знаків. Але П. К. П. має ще також обовязок заспокоїти запотребування в марки рільництва, промислу і торговлі. А ці круги — не вважаючи на силу-силенну все зростаючих знаків, мають й з огляду на свої одночасно зростаючі кошти продукції — все таки за мало. Звідси невидана і незрозуміла анемія грошевого ринку. Паперових грошей друкується щораз більше, а проте всюди царить катастрофічна недостача готівки. Виходу з цього положення немає. Проєктований „польскі злоти" мусить стати перехідною формою від теперішної чисто паперової до майбутньої чисто золотої валюти держави.

Так коротко представляється хід думок теперішнього нач. редактора „Слова Польского".

Найцікавіщим в них — перший арґумент. Мовляв: П. К. П. мусить покривати запотребування державного скарбу в марки. Мусить? Автор буцім-то не знає або забув проте, що першою підставою здорової фінансової господарки кождої держави є обовязок скарбової влади покривати свої видатки не шляхом друку паперового гроша в державній друкарні, а тільки шляхом: будь власних державних доходів (домени, ліси, копальні, монополії, залізниці, то-що), будь — і головно податками, будь, вкінці, заграничними позичками. Инших доходів чесно господарююча держава не всилі собі сотворити. З тієї простої причини, що їх загалом немає.

Правда. Часом стає перед скарбовою владою держави необхідність покрити наглі видатки, на заспокоєння яких в даний мент ще не має середників. Тоді звичайно практикується шлях короткореченцевих позичок на грошевому ринку за посередництвом банків, але ці короткореченцеві позички повинні негайно бути перемінені будь на довгореченцеві позички, будь сплачені яким другим способом. Щойно тоді можна сказати, що держава господарює як добрий господар. Цей стан — для вшехпольського автора такий здається далекий від дійсности, що він, очевидно, навіть не старається про нього думати. Значить: перша умова направи державних фінансів Польщі відпадає.

А що думати про дальшу умову, про запотребування рільничих, промислових і торговельних кол в марки?

Піддержування інфляційної політики уряду такими аргументами, як щойно поданий — виглядає радше на глум, чим на вимогу здорового розуму.

Є самозрозумілою справою, що воєнне господарство держави вимагає для свойого життя певного запасу (т. зв. контингенту) грошевих знаків. Їх кількість не дасться з гори означити — тому, бо вона зависить від внутрішньої структури даної держави, її культурного рівеня, організації банків і просто — звичок. Перед війною Англія обходилася в своїм справді великанським світовім розрахунково-грошевім обороті половиною кількости грошевих знаків н. пр. Франції. Тому, бо в Англії до найвищого ступіня розвинений клірінговий оборот і всі инші роди сурогатів гроша: чековий і векслевий оборот. Кожного дня казкові суми вплат і виплат полагоджуються там за посередництвом клірінгового обороту і тільки на надвижку претенсій заграниці виставляється золоті девізи, котрих курс є т. зв. міжнароднім курсом валюти. Нема сумніву, що з цього боку Польща стоїть позаду навіть якоїбудь із балканських держав.

В нормальних умовах білетовий банк приймав до есконту векслі з кругів промислу, торговлі і рільництва — розуміється — зі солідним підкладом і тим способом виконував одну зі своїх найважніщих функцій: творення здорового гроша ще перед хвилею, коли він з правила повинен вилитися в ціні і доході. Але ніколи не можна забувати, що кожний такий вексель мусів бути в реченци сплачений і — що найважніще: сплачений в такій самій вартісній валюті, як був перше виплачений.

На чому одначе спірається славне „піддержування" польським урядом свого промислу, торговлі і рільництва? Спірається на тому, що концерн упривілейованих великих польських банків, маючи безпосередний доступ до фабрики гроша, шляхом дешевого кредиту в нім, має опісля змогу вести супроти цілого населення держави найтрудніщу паскарську політику. Вся мудрість цеї банкової політики полягає в тому, що поза дуже нечисленним кругом концернових підприємств, які ці банки мусять от хочби про людське око піддержувати, банки ведуть будь свою відому кредитову, будь товарову політику. Попросту: єство цеї політики полягає в тому, щоби при помочі безвартних паперових знаків витягнути з рук реальних посідачів всі їх вартні цінности. Це є немаскована грабіж на них і ніщо друге.

Не можна тому дивуватися, що навіть найдурніщий, ведений здоровим інстинктом „обиватель" — преться в ті самі двері, якими всі хочуть видобутися з безвихідної вулиці на божий світ. Наслідки сього — всі маємо нагоду обсервувати щодня.

Фінансовим матадорам Польщі здається, що хитро-мудро і невеликим коштом видвигнуть польський промисл і торговлю. Та першою умовою для цього — здорова валюта. Без неї: така робота, все одно, що ставлення будівлі на обговинню без підвалин. Та оборона інфляціонізму в устах представника польського Левіятана (союз вели-

---

ли. Я був би вам ніщо не сказав, та згага не дала вдержати.

Бурлака (*накриває його з головою*) Не лякайтеся, газдо, щоби я бодай слово сказав, що я про вас знаю, або шоби простягнув руку перепиняти вам. (*Вертається до ватри, сідає на стільци спиною до постелі й дальше зашиває жупан.*)

Ден (*під рядном, жалісливо*): Чоловіче!

Бурлака (*скоро*): Тст! Тст! Тихо будьте, кажу вам. Вони вже біля дверей.

(*Нора увіходить, за нею Михайло Дера, високий, невинний, молодий чоловік.*)

Нора: Я зовсім не забарилася, гостю, стрінула його на стежці.

Бурлака: Ви забарилися трошки, хазяйко.

Нора: А не було ніякого знаку по ньому?

Бурлака: Ні знаку, газдине.

Нора (*до Михайла*): Пійди відхили рядно, і сам поглянь на нього, Михайло Дера, а побачиш, що правду говорю.

Михайло: Не хочу, Норо. Боюся мерця. (*Сідає на стільци біля стола. Глядить на чужинця. Нора вішає казанок на низшому гакові й кидає торфу під нього.*)

Нора (*обертається до бурлаки*): Випєте чаю зі мною і з цим легінем, гостю, чи (*говорить більше переконуючо*) може пійдете до алькира й відпічнете хвилиночку на ліжку? Ви мабуть змучилися дорогою в таку зливу.

Бурлака: Я мав би забратися й оставити вас, хазяйко, коли у вас мерлець? Що то, — то ні. (*Бере чарку, що біля нього.*) А за чай не дбаю. (*Шиє дальше. Нора лагодить чай.*)

Михайло (*поглядів на бурлаку хвилину*) Якась не теє у вас жупанина, тай кравець з вас не теє, гадаю.

Бурлака: Коли з мене кравець нінащо, що і той чабан нінащо, що за невеличкою чередою вганяє сюди й туди, як то нині бачив тебе легіню.

(*Нора вертає до стола.*)

Нора (*до Михайла пошепки*): Не роби собі ніщо з нього, Михайло Дера. Він випив каплину, тай небаром задрімає.

Михайло: Бреше він. Я таки був змучився. Вівці такі вперті, забігли в овес одного ґазди, то забралися до сіна иншого, викачалися по червоному торфовищі, що радше подобали на стадо кіз, як на вівці... Полонинські вівці, це погане кодло, Нора Борк, а я нітрохи непривичний до них.

(Продовження буде).

ких польських банків і підприємств з під вшехпольського стягу) — зрозуміли. Tua res agitur.

Все дальнійще у виводах проф. Грабского мусить викликати велике зачудування. Автор радить завести постійне мірило у виді польського золотого — з тим, що така нова грошева одиниця повинна бути не тільки розрахунковою, а таки на ділі — валютовою одиницею. Як це можна зробити?

Видрукувати свіжий папір, на якім буде написано, що він відповідає означеній золотій одиниці, ще не значить сотворити її. Балачки про „довіря" тут ні при чому. Громадянин держави не має вибору — приймати або не приймати даного грошевого знаку. Всі мусять його приймати. А питання про уфундування золотом — для нього байдужа справа. Тепер це „довіря" до державної валюти Польщі висловлюється у факті, що кождий стрімголов втікає від неї. Бачиться: одинока розумна відповідь, на те, що господарі у Варшаві чинять.

На ділі — всі ці поплутані справи дуже нескладні. Якби державні керманичі Польщі хотіли і могли ограничити свої немислимі до покриття видатки, — залишили свої імперіялістичні посягання на зверх і внутрі, не удержували кольосального адміністраційного апарату для панування над чужими народами, що в польські кордони попалися, якби схотіли і вміли бути скромні, ощадні і багаті своїм власним трудом: питання про направу їх поруйнованих фінансів не булоб таке трагічне. Тимчасом так не є, не може бути і певно не буде.

Тому отже лишається оден вихід: — зі замкненими очима йти вперід. Політика справжніх фінансових банкротів.

Д-р Павло Лисяк.

15 березня с. р. здержується висилку часопису всім П. Т. передплатникам, що залягають з передплатою.

Чужинецька преса про східно галицьку справу.

Місячник „Керепт Гісторі" („Сучасна історія"), видаваний „Ді Ню Йорк Тайм ом", поміщує у числі з лютого дуже гарно й переконуюче написану статтю о. Филимона Тарнавського, голови „Українсько-Американського Союза", яка спростовує фальшиві відомости, подані Польським Інформаційним Бюром у цьомуж місячнику в серпні п. н. „Польська влада в Східній Галичині".

О. Ф. Тарнавський вказує на те, що найбільше знищила Східну Галичину українсько-польська війна. Польська революція проти української влади в листопаді 1921 р. була доконана лише у Львові і то лише завдяки тому, що Львів був центром австрійсько-польської бюрократії. Польська перемога у Львові була можлива лише тому, що для Поляків прийшла відсіч з Варшави, Кракова й Познаня тоді, коли Українці, жовніри австрійської армії були в тому часі на найдальших фронтах: італійськім, альбанськім, малоазійськім. Автор статті вияснює польську легенду про протегування Українців Австрією й дає переконуючі докази, що навпаки: не Українці, а Поляки були протегованим в Австрії елементом. Виказує, що балачки про українську „інвазію" в Східній Галичині є цілком те саме, що балачки нпр. про американську інвазію в Північній Америці. Освітлює інформації Польського Інформаційного Бюра, будімто Східна Галичина відбудовується завдяки заслугам польської польської влади та виказує, що відбудова йде лише для Поляків і польських кольоністів, а не для місцевої більшости населення: Українців, та що навпаки військові реквізиції тільки нищать українське населення. На підставі самихже польських статистичних даних виказує поневолення українського шкільництва. Вказує теж на істнування українського тайного університету у Львові. Вкінці обговорює правно-державне становище Східної Галичини та події звязані з виборами в огени м. р. і взиває Америку, щоб звернула увагу на справу Східної Галичини.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вклн. ки. 40.000.

Поруря.

Вугіль для Голяндії.

Комісія відшкодувань в Парижі вислухала звіту представника Голяндії в справі транспортів вугля з Поруря до голяндських міст, згідно з договором заключеним між Німеччиною і Голяндією.

Податки.

Окупаційна влада назначила на населення Поруря високі податки. В оголошеннях грозиться карою за невирівнання податків в найблизщому часі.

Нові транспорти вугля.

На днях вивезено з Дісельдорфу 8 потягів вугля до Швайцарії, а два до Франції.

Арештування.

В Ессені арештовано кількох німецьких студентів, обвинувачених в приналежности до тайних, військових організацій.

Конґрес французьких і німецьких комуністів.

По донесенням „Роте Фане" комітет комуністичної партії Німеччини і Франції вислав до всіх робітничих партій зазив узяти участь у конференції, яка мається відбути дня 17. марта в Коблєнції. Дневний порядок конференції обіймає: 1) оборонна боротьба пролетаріяту партії і професійних союзів проти обсади Поруря і проти капіталізму, 2) цілі в боротьбах із фашизмом.

Варварство.

„Neues Wiener Journal" подає, що окупаційна влада приневолює німецьке населення достарчати молодих жінок для домів розпусти, призначених для французьких жовнірів. Справа цего нечуваного варварства була навіть порушена в палаті громад в Льондоні.

„Саботаж".

В околиці Бохума невідомі особи висадили у повітря валізничий міст.

Платіть партійний податок!!! Висилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вип. кн. ч. 5.600. Жертводавці понище 500 мк. будуть оголошені поіменно!!

З польських справ.

Сойм.

На засіданню сойму обговорювано законопроєкт про стемплеві оплати і податок від спадку й даровизни. Уряд домагається в ньому значного підвисшення дотеперішних оплат та повновласти на майбутнє підносити їх відповідно до знижки вартости польської марки на підставі зросту цін жита. Скарбова комісія на загал пішла по лінії домагань уряду і навіть підвисшила на 50 відс. оплати, пропоновані в законопроєкті. Після дискусії, в якій принято кілька другорядних поправок, законопроєкт ухвалено в другому читанню.

Обговорювано далі законопроєкт про кавй й відсотки за проволоку і екзекуційні кошти. Посол Лушкевич звернув увагу, що перший уступ цього законопроєкту може бути скермованим проти прав мови не-Поляків і домагався відкинення всього законопроєкту. Законопроєкт одначе принято в другім і третім читанню.

Комісії.

Адміністраційна комісія розглядала внесення білоруського клюбу в справі релігійних переслідувань на Білоруси. Дискусії над цим ще не покінчено.

На скарбовій комісії обговорювано законопроєкт міністра скарбу Грабского в справі емісії 6 прц. скарбових бонів. Майже всі промисловці заявляються проти цього законопроєкту, бо він може викликати потрясення в господарському життю. Промовці звертають увагу, що введення золотого мірника побіч мірника гуртових цін може спричинити лише хаос. Емісія золотих бонів може не лише не піднести вартости марки, як цього сподіється Грабскі, а навпаки побільшити брак довіря до неї. З уваги на це, що діяльність комісії була проти законопроєкту, а відкинення його мусілоб викликати кризу в кабінеті, бо цілий плян санації скарбу, виготовлений мін. Грабским був би в цей спосіб значно ослаблений, пос. Бирка („Пяст") поставив внесення, щоб перервати дискусію аж до часу предложення міністром скарбу цілого його санаційного пляну і таким чином спас міністерський портфель Грабского і кабінет і санацію польського скарбу і — всю Річипосполиту.

„Хитрська політика" Вітоса.

З причини безконечних „хитань" Вітоса увірвався терпець ендеції, котра до нього ось уже два місяці залицяється й не перестає його навертати на політику „народової більшости". „Слово польске" поміщує в цій справі статтю, яка гірко дорікає Вітосови. В ній пишеться: „Хитання стали політичним методом Вітоса. Вони ставлять людовців у чимраз вигіднійше й кориснійше положення. З уваги на хитання Вітоса його не можна назвати „своїм" ані правиця ні лівиця, а забігаючи о його ласку дає людовцям вплив цілком не пропорціональний до сили цієї партії. Тактикою хитання Вітос зробив маршалком сойму „свого чоловіка", „свого чоловіка" теж посадив на фотель президента Річипосполитої, свого мужа довіря зробив премієром і удержує його на цім пості, бо так хоче та удержуватиме так довго як захоче. Тому уряд іде на руку Вітосови й мигом виповнює всі його забаганки. Відсіль людовцями обсаджується всі чільні посади — віцеміністрів, воєводів і т. д. Вітос ухвалює те, що для його партії корисне раз при помочі правиці, то знов лівиці, він фактично править Річипосполитою, а не несе на собі тягару відвічальности. Служить таким чином своїй користи, хоч погребує себе перед історією. А прецінь недавно Вітос оголосив у своїому органі „Пяст", що „направити Річипосполиту" може лише уряд, опертий на польській більшости і, що „направа" ота вимагатиме жертв з боку всього народу — а не вповні покривається з тезами „Хісни". Але — краща користь, ніж ідея".

Рівночасно те-ж і „Роботнік" обурюється. Звертає увагу на нещирість і дволичність Вітоса, який ніби-то підтримує Сікорского й рівночасно „приготовлює ґрунт" для його наслідника. Сконстатувавши це, „Роботнік" переконує людовців, що їм не по дорозі з „Хісною", бо між ними є підставні ріжниці в земельній, адміністраційній і податковій справі. М. ин. людовці так само як „Визволене" й П. П. С. є за кольонізацією „на кресах", а „Хісна" є проти неї, бо не хоче віддати своїх великих посілостей „на кресах" польському кольоністови. Союз людовців з „Хісною" означав би таким чином безнадійне положення польського безземельного селянства. Але ж без уваги на ці ріжницю програмів „Хісна" й „Пяст" досконало вміють порозумітися, коли мова про егоістичні інтереси продуцентів на шкоду консументів. Ось так українською землею манить польський соціялістичний „Роботнік" польського „кмйотка".

Клопоти ґен. Сікорского.

Не тільки з воєводою Грабовским але і з військовим міністром Сосиковским не може собі дати ради ген. Сікорскі. На тлі подій на литовсько-польському пограничі, у яких Сосиковскі домагався як найдалі йдучої активности, прийшло між ним і ген. Сікорским до непорозуміння. Сосиковскі старався навіть посварити в цій справі Пілсудского з премієром.

Польсько російська почтова конференція в Москві.

В комісаряті закордонних справ у Москві розпочато польсько-російську почтово-телеграфічуу конференцію.

Господарське зближення Польщі до Росії.

„Ізвестія" доносять, що в Росії викликала враження жива участь Польщі, до недавна ворожо для Росії настроєної, в київській ярмарці, яку уряджують совіти, щоби заінтересувати чужинецький промисл і торговлю в Росії. Участь Польщі в цій ярмарці „Ізвестія" поясняють тим, що в Польщі взяла верх мирова течія. Польські промовці підчас отворення ярмарку підчеркали, що участь польських фірм у ярмарці є доказом, що в Польщі панує бажання господарського співділяння з Росією.

Дня 26. ц. м. розпочалися в Москві польсько-російські переговори в справі торговельного договору.

РІЖНІ ВІСТИ.

Страйк в Клайпеді.

Німецькі робітничі організації в Клайпеді проклямували страйк. Взагалі тамошне німецьке населення бойкотує литовську владу.

Із баварського сойму.

Баварський сойм підчас бурливого засідання, більшістю голосів ухвалив закон про вибір президента републики партійно не залежного, шляхом загального голосування.

Смерть французького маляря.

В Парижі помер відомий артист маляр Фляменг.

В невтральній смузі.

Дня 25. лютого в ночі литовські партизани напали на польські прикордонні сторожі в кількох місцевостях. Також відділ правильного литовського війська обсадив кілька сіл, де находилась польська жандармерія. Підчас того прийшло

до крівавої стрілянини, а 7 Литовців Поляки взяли в полон.

Реконструкція литовського кабінету.

Президент литовської републики приняв димісію кабінету і поручив утворення нового кабінету міністрови Ґальванавкасови. До нового уряду увійдуть деякі міністри із попереднього кабінету.

В Анґорі.

Рада турецьких міністрів акцептує становище Ісмеда. Кемаль паша є в опозиції проти курсу політики Ісмеда, що доводить до палких дискусій і бурливих засідань. Турецька лівиця, піддержувана большевиками, аґітує за війною.

Совітська аеронавтика.

З Москви пишуть, що німецька фабрика літаків Юнкера заключила з совітським урядом договір про доставу совітам ґвтових воєнних літаків. Совітський уряд нав'язує також воздушну комунікацію поміж Москвою, Швецією, Перзією та иншими державами.

Капітуляція ірляндських повстанців.

Кілька повстанчих відділів в околиці Кільморе капітулювало і підчинилося наказам влади.

Австрія під кураделею Союза Народів?

Американський полковник Кансі іменований комісарем Союза Народів для переведення кураделі над Австрією.

Совітсько-французьке зближення.

Закордонна преса потверджує поголоски про совітсько-французьке зближення і про переговори між французьким урядом і совітами.

Польська гостинність.

До Данціґа прибув перший транспорт російських збігців, яких Польща прогнала поза межі своєї держави. Транспорт складається із кількасот осіб, яких розміщено в таборах.

Совітсько-фінляндська торговля.

Вивіз товарів із Фінляндії до сов. Росії в 1922 р. осягнув висоту вартости 200 міліонів марок.

Заговір на румунського короля.

На днях в букарештенському воєнному суді відбулася розправа проти графа Бельмонта, Туроці Іштвана, Баляс Ігнаца та инших членів організації, яка пробувала виконати замах на румунського короля. Обвинувачені признались, що належать до організації „Пробуджена Мадярщина" і що це товариство має звязки з італійськими фашистами.

Смерть совітського посла.

В Анґорі помер наглою смертю представник совітської Росії при турецькому уряді Аватов.

Положення в Мадярщині.

На засіданню народних мадярських зборів заявив міністер фінансів Калляй, що мадярського дефіциту не можна покрити позичкою. Загальне економічне положення Мадярщини поліпшилося, вартість валюти пішла в гору, а довг мадярських банків виносить 170 міліярдів. Для зліквідування того довгу виготовлено пляни. Експорт в минулому році не дорівнює висоті імпорту.

Наступ большевицьких ватаг на Виленщину.

Большевицька ватага в складі 100 кіннотчиків напала на місточко Вілію. Підчас сутички убито одного жандарма і 3 поранено.

Литва не допустить Польщі до Клайпеди.

Литовський представник заявив на засіданню Ради Амбасадорів, що Литва ніколи не згодиться, щоби Польща мала вільний доступ своїми кораблями до пристані в Клайпеді.

Льорд Керзон про Італію.

Льорд Керзон у одній промові заявив, що Італії загрожують нові заворушення і що треба залізної влади, яка моглаб удержати мир та лад в державі, та не довести її до руїни.

З Мінхечу.

В Мінхені на днях відбудеться судова розправа проти комуністичного посла Айзенберґа і редактора „Rothe Fahne" обвинувачених в головній зраді.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в банку Чеських Леґіонів в Празі на конто Видави. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.*

Студентські справи.

Резолюції Зїзду Ширшої Української Краєвої Студентської Ради у Львові.

(Докінчення.)

Л. В справі культурно-освітної праці українського студентства в краю:

Зїзд ШУКС. Ради заслухавши реферату про плян культурно-освітної праці в організаціях „Профоруса" і погоджуючись з проєктом наложення на всіх членів організації морального примусу навчання чужих мов, як дуже важного чинника для культурного піднесення кождого народу, а з окрема для українського народа, який переживає тепер важку крізу, з якої мусить вийти культурно і економічно відродженим, постановлює, що слідує:

1) ШУКСРада вкладає на всіх членів „Профоруса" без виїмку моральний обовязок приступити негайно до вивчення хочби одної чужої мови.

2) Всі члени „Профоруса", які користають з якої небудь публичної допомоги, зможуть на будуче користати з неї тільки в такому випадку, коли викажуться знанням хочби одної чужої мови, або есперанта.

3) На будуче не одержуть посвідок на виїзд за кордон ті товариші, які не викажуться знанням хочби одної чужої мови, або есперанта.

4) За чужі мови не належить вважати мов: німецької, російської, чеської й польської, як знаних більшости наших товаришів.

5) За рівнозначне із знанням чужої мови належить уважати знання стенографії, при основнім знанню німецької мови.

6) При всіх організаціях „Профоруса" належить заснувати негайно кружки для навчання чужих мов, доручивши переведення цего в життя товаришам, які найбільше тою справою цікавляться; де це є неможливим, належить постаратися о лекторів для чужих мов.

7) При всіх екзекутивних органах „Профоруса" належить оснувати контрольно-іспитові комісії, які слідили би чи справа навчання чужих мов розвивається як слід і спитували би товаришів, які хотіли би одержати посвідку знання чужої мови. До тих комісій можна запрошувати людей з поза організації.

8) Без посвідки зложення такого іспиту ніякий товариш не може користати з якої небудь публичної допомоги, а дальше не може довше 2 років належати до „Профоруса" (це належить розуміти в цей спосіб, що коли даний товариш належав вже два роки до організації і не вивчив ні одної чужої мови або стенографії, перестає бути членом організації аж до часу, поки цего не зробить).

9) Контрольно-іспитові комісії є відповідальні за свою діяльність в першій мірі перед екзекутивами своїх організацій, а в найвищій інстанції перед загальними зїздами членів організації. Контрольно-іспитові комісії будуть потягані до строгої відповідальности аж до публичного напятнування надужить включно, за всякі надужиття. Відноситься це в першій мірі до совісного переводження іспитів.

10) Зїзд ШУКСРади дає УКСРаді право апробувати реґуляміни для таких комісій в дусі повищих точок.

11) Знання чужих мов обовязуватиме вже в шк. р. 1923/24, тому належить негайно приступити до їх вивчення.

Дез'дерати:

а) Зїзд ШУКСРади прохає всі студ. організації так в краю, як і за кордоном піти їй в тій справі на зустріч і допомогти в переведенню цего пляну, як найскорше в життя.

б) Зїзд ШУКСРади прохає всі культурні і фінансові установи а також і приватних людей в краю й за кордоном, щоби вони поставили повищі домагання всім своїм степендистам і тим улекшили працю „Профоруса" в тому напрямі.

Всі заподані резолюції перейшли одноголосно.

Належить додати, що Проф. Організація Українського Студентства в краю (в скороченню „Профорус") обєднює тепер всіх українських студентів без ріжниці партійних переконань.

Другого дня під кінець нарад порушено між иншим одну аномалію життя й праці краєвого студентства, а іменно те, що студентство має вправді для забезпечення своїх станових інтересів свою професійну організацію, а не є ще досі згуртоване в поодиноких політичних партіях, творячи там окремі секції, відповідно до своїх поглядів, а то в тій цілі, щоби могти політично виробляти так, як ця ділянка суспільної праці потребує найбільше вироблення й досвіду, та могти мати вплив на хід політично-суспільних справ українського народа.

Зїзд ШУКСРади завізвав присутних повести тепер і в тому напрямі працю між студентством поза рамами професійної організації.

Представники культурно-гуманітарних інституцій у Апостольського Візитатора — Ексц. о. І. Дженонкого.

У митрополичій палаті дня 1. березня в полудне зібралися представники українських культурно-гуманітарних інституцій, щоби зложити особисто поклін Апостольському Візитаторови. В делеґації взяло участь около 60 осіб. Промовив в італійській мові през. В. Децикевич. Підчеркнув тісну звязь народу з його церквою та незвичайну пошану і довіря, яке має український народ до особи Митрополита А. Шептицького і до українського епископату взагалі. Просив вглянути у відносини, в яких опинилася тепер церква і духовенство та поглядом, на основі фактичних даних, поділитися з Св. Отцем. Апостольський Візитатор відповів в італійській мові, перепрошуючи, що не володіє мовою українською, передав благословення св. Престолу і підчеркнув, що церква може дати успокоєння і потіху для страждаючих народів, бо за вірою прийде все инше.

Поневолений народ, який вуміє поставити на ноги своє шкільництво — дістане в свої руки ключі від своєї вязниці.

Дописи з краю.

(Бранка, реєстрація, карні експедиції, господарка поліції й війська.)

Комарнянщина.

У передвиборчій „кампанії" арештовано й запроторено до самбірської вязниці найчільнійших людей із світської і духовної інтеліґенції та найсвідомійших селян; м. и. арештовано й провідників місцевої організації трудової партії Гриця Тершаківця і Осипа Утриска та Петра Стасюка і и. А проте до виборів гнали людей під багнетами, як Українців, так і Поляків (на 30 громад судового повіту Комарно є 4 громади польські, 9 мішаних та 17 чисто українських). На хлібоїда Кравчишина впало 20 голосів, — його родини й свояків з громади Чулович. „За кару" за вислід виборів насунуло на повіт військо. В Якимчицях розташовано 1 сотню 18. п. п., котра стоїть там ще й сьогодні, бо відтіль ніхто не пішов до війська; друга сотня 18. п. п. стоїть до тепер на передмістю Комарна Розлука, третя стояла місяць в Горожанні Великій; два тижні стояло військо в Подольцях. Староста Рудецкі виразно заявив членови громадської ради з Якимчиць на його запит про причини наслання карної експедиції: „то маєте за вибори, було голосувати".

Не вважаючи на те, що бранку, як і вибори, переводжено силою, жандармерією і військом, біля 30% поборових таки не явилося, а з громад Якимчиці, Кліцко, Горожанна Вел. і Комарно не став ні один Українець. Побір відбувся від 11—15 грудня в Комарні, а новобранці мали явитися 23. січня в Рудках з хлібом на 4 дні. Але, навчені досвідом, власти не чекали добровільної явки „добровольців", тільки вже з ночи 22. на 23-го почали старими методами збирати новобранців та фірами звозити до Комарна, замісць Рудок, а потім до Городка. В пошуканці за рекрутами жандарм Токарж при помочи жовнірів з 3-ої сотні 18. п. п. побив в громаді Татаринів: Павла і Нашку Гаталу, Марію Ганущак, Сидора, Марію і Євку Гриб, Гринька і Марію Андрушка, Нацку і Теклю Росяк (ця остання — в беременному стані), Михайла і Катрю Мозіль, Анну Купчак і Катрю Бавут та Івана Бавута, який від шести тижнів лежить хворий в ліжку.

Коли побиті поїхали до Комарна до суду, щоби дістати картку на лікарські оглядини, то суд відмовив видачу карток. Так само лікарі д-р Тобяшек і д-р Блябер відмовилися оглянути побитих. Так само побито людей в Конюшках королівських, куди місцевий писар Михайло Коваль особисто спровадив з постерунку в Погорцях двох жандармів Тепету й Петруневича; той же писар помагав жандармам бити людей. Побито: Дмитра Клецку, Дмитра і Софію Хімяк та Івана Рехмана (до крови).

Так само силою переводиться по селах реґістрація. Жандарми ходять від хати до хати і грозьбами та побоями виганяють людей реґіструватися.

Нивиці, пов. Радехів.

Дня 26. січня ц. р. о год. 9. рано прибула в село Нивиці, пов. Радехів карна експедиція (одна чета 7. п. п.). Командант експедиції заявив нашому війтови; „dziś ja tu jestem wójtem". І справді так було, до пізного вечера лунали в селі крик, плач і стріли. Забрали в нашім селі 15 клґ. збіжа (ячмінь і овес), 3 фури сіна, в атаках впало 5 гусей, 2 качки, ковбаси кільканайцять метрів і т. д. На скликанім вечером мітінґу сказав командант, щоби підписались, що завтра рекрутів поприсичають. Ранком другого дня жовніри відїхали до Нимимова в супроводі 10 підвод з навантаженою працею гром. Нивиць і Трійці.

Observator.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

Ярослав Верхліцький

(Jaroslav Vrchlický)

1853—1912.

На днях минуло 70 літ від уродин а 20 літ від смерти чеського поета, письменника й критика, знаного в літературі під псевдонімом Ярослава Верхліцького. Його справжнє імя є Еміль Фріда.

Говорити про літературну діяльність Верхліцького в тісних рамцях короткої статті, се справді трохи за відважно. А всеж таки постараємося дати бодай побіжний погляд на його діяльність. Вона справді не буденна і подиву гідна так своєю ріжнородністю як і багацтвом. Нема у всесвітній літературі поета, який своєю творчістю захопив би так широке поле, виявив таке багацтво, фантазії і поетичної форми, та таку плодючість як Верхліцький. Його твори се ціла бібліотека, яку можна числити коло 190 томів. Годі повірити, що се діло одного чоловіка. Те, що дав Верхліцький на полі поезії, перевищує доробок усіх ґенерацій чеської поезії до нього.

На літературне поле виступив В. 1874 р. з перекладами Віктора Гіґо, свойого духового учителя. В рік пізнійше випустив В. перший том своїх оригінальних поезій. Поява перших видань В. вказувала на щось незвичайного в чеській літературі. Станув поет зі своєрідною фізіономією, — мистець поетичної форми, що вмів опанувати чеську мову і добути з неї усе багацтво. Поруч ріжнородности форми і сили фантазії поет виказав високу інтеліґенцію. Не диво, що старий чеський поет Сватоплюк Чех писав про нього: „Читаючи уперве його поезії я відразу почув, що тут якась мистецька рука видобуває з чеської мови нові тони, нові мельодії, яких ми не чули досі“.

Літературні твори В. можна поділити на поезію ліричну, епічну й драматичну. Річ природна, що сей поділ є тільки конечністю, яка є потрібна для яснійшого перегляду творчости поета, але зовсім не відповідає правдивій істоті поетичних творів. Є епічні твори суто перетекані перлинами лірики, так само і драматичні твори є багаті в епізоди найкращої лірики. Не можна перевести теж ясної границі між його дрібними оповіданнями прозовими і поезією. Читаючи їх прямо тонемо в чарі поезії.

Поезія по думці поета є даром небес. В ній маємо шукати щастя і спокою. Вона повинна ущасливити нас так, як поезія природи, що лине до нас з блакитних небесних глибин, з запашних піль, з чару літньої ночі, з краси жіночої, з окруження і з глибини власного серця. Ліріка є спершу у В. особиста. Оспівує свою любов, своє особисте щастя, даючи поезії зміст з чуттєвого змісту свойого молодечого серця. Але зміст відтак ширшає і займає собою уже і окружуючий поета світ. Він сам признається, що усе життя довкруги нього є рівночасно і його життям. Тому і в ліриці В. є ріжнородність тем і ціла скаля почувань. Від невибагливої простенької пісоньки веде нас поет до глибокої мистецької симфонії, від чуттєвого примітивізму до найбільш складного чуття, від ніжного відруху до завзятої пристрасти, від легкого подиху туги за ідеалом аж до незломної сили здобути його. Ціла скаля думки й чуття.

В поезії, яку ми назвемо епічною В. за прикладом Віктора Гіґо (Леґенда віків) бажав обняти всю історію людства від темного первовіку аж до своїх часів і освітити її особливою фільософією історії про побіду духа над матерією і жертвенної любови над терпінням і розпукою. Як Данте переходить по пеклі, так В. переходить ріжні епохи ріжних народів і старається пізнати їх терпіння. Тему бере з міту, з леґенди старозавітної і новозавітної, жидівської і індійської, з історії християнства раннього і пізнійшого, а вкінці і з історії чеського народу. Треба подивляти могутній талант поета, який вміє бистрим зором обняти певну добу, вглибитися в неї, в сучасну її культуру, відносини родинні і соціяльні та зрозуміти боротьбу за її ідеї. Сі твори є переважно фраґментами чи то у формі баляди, чи романси, чи леґенди або міту. Мітичні й історичні події старається злучити ідейно певним фільософічним світоглядом, але се йому не вповні вдається і виходить тільки на шкоду поезії. В. був у фільософії еклектиком, переймався ріжними фільософічними системами і через те його фільософічний світогляд постійно хитається. А всеж таки не можна не признати, що на чолі того циклю, який иноді переходить в гимн або містерію стоїть віра в побіду освіти над варварством, гуманности над звірячим інстинктом життєвої радости над аскестизмом, соціяльної надії над песимістичним сумнівом. Сі твори можемо загально признати спробою приблизитися до вірного пізнання світа й Бога, і під сим оглядом можна бачити в В. подібність до Данте і Гете у Фавсті. Найслабше вийшла поезія драматична В., хоч написав теж багато творів сценічних і несценічних, фантастичних, історичних з темою взятою будьто зі старинної історії, будьто з історії чеського народу. Найліпшим того рода твором є Бар Кохба.

Найскромнійша є творчість В. на полі прози, яка обіймає три томи новель, а головно поезії з прозі, в яких він пригадує нам Турґенєва і Бодлера.

Незвичайне знання світової літератури, головно поезії романських народів, ніжне відчування і високий артистичний смак дали Верхліцькому підставу і право стати найкращим літературним критиком.

Та найбогатшим є Верхліцький, як перекладчик. Його переклади значно перевищують своїм числом і розміром творчість оригінальну, а під оглядом літературної їх вартости вповні їй дорівнюють. Перекладчик відчинив ними нові світи для чеської літератури і дав досі незнані зразки, показав придатність чеської мови і вірша до найтящих поетичних завдань, переніс на чеський грунт клясичні твори европейських народів. Дав прегарні переклади з літератури французької, італійської, портуґальської, еспанської, англійської, німецької і вкінці польської. Перекладаних ним творів чужих письменників можна числити коло три тисячі.

Сей тісний звязок поета з західно-европейськими літературами, які він не тільки перекладає, але й шукає в них тем і спонуки до своєї оригінальної творчости, се душевне зблизення до чужих культур, до чужих народів, до духових творів ріжних поетів і фільософів були причиною, що Верхліцький побіч Заєра дав початок новій поетичній школі в чеській літературі, так званому поетичному космополітизмови. Се й дало привід до відємної критики творчости Верхліцького, а навіть певного остудження у відношенню чеської суспільности до свойого великого робітника. Та се було несправедливе. Поет заявив сам, що чим ширший маєш погляд на світ, тим дорожша для тебе твоя мала вітчина. І справді окружною дорогою через чужину вертає В. на рідне поле, не тільки тому, що бере суто чеські теми, але й тим, що призадумується над судьбою свойого народу, відчуває його недолю, його розчарування й житєві потреби. З його пера вийшли слова потіхи для чеського народу. „Не бійчося, що загинемо. Ізраеля нищено від віків, а він не згинув. Не загинемо і ми, хоч дрібний ми нарід. Тільки працюймо і не даймося“.

Заслуга В. для культури чеського народу є велика. Його праця, се велика побіда чеського народу, вона могутним ясним промінням перебила вузькі рами чеських відносин і звернула на них увагу цілої Европи. Верхліцький вибив з рук чеських читачів чужу книжку, вплинув на піднесення її мистецького рівня, підніс культуру рідної поезії і артистичного смаку, розбудив замилування в лектурі вищого стилю, поширив горизонт поетичної думки, виплекав мову і вірш віртуозністю форми легкої, свобідної, иноді вередливої при великій її ріжнородности.

Українську суспільність познайомив перший раз з В. Іван Франко у „Літературно Науковім Вістнику“ з 1899 р. а відтак Євшан в 1912 р. Коротку згадку про нього дає Д. Дорошенко у своїм виданню „Славянський світ“ т. III. Побіч перекладу з поеми Бар-Кохба Франка і слабих перекладів, рідко бачених в українських виданнях за останніх 20 літ, феноменальна творчість В. є для української суспільности на жаль чужа. *І. б.*

Ернест Ренан (1823-1892).

Ще одні роковини. Соті роковини уродин одного з найбільших учених та письменників французького XIX віку, віку великих учених та письменників.

У нас є відомим імення Ренана хіба як автора „Життя Ісуса“, книжки довкола якої крик протестів з одного боку і захоплення з другого — був для автора великою несподіванкою повною розчарування. Ренан присвятив енергію свого життя та пал своєї думки проблємам почину релігії і їх взаєминам з методами науки та формами віри. Про ці проблєми нема змоги казати без зрозуміння внутрішньої боротьби Ренана на протязі цілого його життя і без вислідків його праці. Ще менше можна зважитись на їх огляд хоча би у найдовшій статті.

Життєпис Ренана є тісно звязаний з його діяльністю фільольоґа, історика та письменника і є не менше величній своєю повагою та траґізмом як його світогляд. Вже змалку був Ренан призначений до священичого стану. Скінчивши духовний семинар у 1845 р., він прощається із своїм покликанням в наслідок глибокої внутрішної кризи. Його невтишна цікавість каже йому присвятити свій час науковим дослідам тих усіх святих книг, які були його щоденною лектурою. Він стає студентом Академії для орієнтальних мов, де учиться по сирійськи, арабськи, єврейськи та німецьки, щоби мати доступ до оригінальних текстів святих книг і до їх джерельної літератури. Кінчить в університеті фільософічний відділ, здає іспит та докторат, виїзджає з науковими експедиціями до Італії та Сирії. На місцях, де жив та навчав св. Павло родиться в ньому перший засновок твору йому присвячений; на місцях, де жив та навчав Христос він пише перші сторінки „Життя Ісуса“. В р. 1861 його призначають на катедру єврейської мови в „Колеж де Франс“, з якої його згодом звільняють задля його надто вільнодумних поглядів і до якої він вертається в р. 1870.

Ціле його життя минає у невсипущій праці над великанськими творами, які домагаються від нього невпинного поширювання свого знаття в найріжноманітнійших напрямках спеціяльних дослідів і невтомної енергії для прочитування дотичної літератури, перевірки текстів, збирання і обрібки матеріялів.

Його „Майбутність науки, думки“ видані в 1848 не втратили до нині своєї свіжости як документ інтелектуального „вірую“ того покоління, що вірило у всесильність науки. Такі книжки як „Загальна історія та порівняна система семітських мов“ або „Студії з історії релігій“ є здебільша доступні лише спеціялістам. Без відповідного фахового підготовлення (фільософічного, історичного, теольоґічного та фільольоґічного) не легко читати його „Почини християнства“ на які складаються крім „Життя Ісуса“ — „Апостоли“, „Св. Павло“, „Антихрист“, „Евангелиє“, „Християнська церква“, „Марк Аврелій“. До цього-ж циклю належить пятитомова „Історія ізраїльського народу“, „Нові студії з історії релігії“, „Авероес та Авероізм“.

Крім цих чисто-фахових студій залишається ще ціла низка творів чисто-літературних, які запевнюють Ренанови місце в історії літератури незалежно від ваги його наукових здобутків. До них належать „Моральні та критичні нариси“, „Фільософічні діяльоґи“, „З історичних вражінь і мандрівок“, „Фільософічні драми“, „Виклади про Англію“, „Промови та виклади“ а головно „Спомини молодощів та діточих літ“ і „Відорвані листки“. До цього треба ще додати його цінне листування із своєю сестрою та другом Бертельо, славним хеміком.

Ширина світогляду та знаття, клясичний стиль і над усе: чар великої індивідуальности, від якої лине подих релігійної гуманности та справжнього лібералізму доступного лише старим культурам, великим серцям та мозкам — це лише дуже загальні прикмети складної та багатої творчости та душі Ренана. *Михайло Рудницький.*

Сторінки Минулого

21. січня 1793 р.

Французькі роялісти служать сьогодні панахиди по Людвику XVI., що загинув рівно 130 років тому на шибениці на площі Революції, яка нині носить назву „Конкорд“. Цікаво, що прадід князя орлеанського — сучасного претендента на престол роялістів — князь Люї — Пилип Орлеанський чи Пилип Еґаліте (рівність!), як він сам себе звав у часи террору — брав участь, як член конвенту, в засудженню короля. Підчас процесу він увесь час глядів крізь льорнетку на свого нещасного родича, і, по словам Гамера де Монжуа, з тераси свого будинку на теперішній вулиці Ріволі, де міститься морське міністерство, обсервував з початку до кінця сумну процедуру смертного присуду короля.

Вечером він дав обід у себе, де було коло 12 відомих революційних лідерів, між ин. і Марат.

Навіть додають, що на другий день він написав свому синови, майбутньому королеві Люї-Пилипові листа із таким зворотом: „Вчора зарізали товсту свиню“. Правда, цей зворот треба приняти на віру роялістів-леґітимістів, що розповсюдили цей лист, бо в жадному архиві нема оригіналу цього листа.

Де була поставлена шибениця? Істнує ціла література з приводу цього питання; не входячи в подробиці, треба припустити, що тзв. шафот знаходився при вході з площі „Конкорд“ у Велику Алею „Champs Elyss'es“, там, де стоїть група тзв. конів Марлі. До цього дня гільотина функціонувала на

Ґревській площі. Це був перший раз, коли сповнювали смертну кару на площі Революції і доля хотіла, щоби Людвик XVI. почав сумну серію жертв, що загинули на цій площі.

Париж був у той день у мряці; окрім 80 000 жовнірів не було нікого на вулицях: влада заборонила громадянам, окрім спеціяльних перепусток, на які вона була скупа, виходити на вулицю.

Оповідали про цю драматичну екзекуцію більше ніж сто разів, а проте є низка дрібних питань, яких досі історія не могла дослідити. Хто був той, що не дав королеві промовити на шафоті? Де похований король?

Після екзекуції король був похований на цвинтарі Мадлен. Передають, що підчас реставрації, коли добули тіло Людвика XVI. і Марії Антуанети, щоби перенести їх у маволей, трапилась дивна помилка: замісць короля добули... Робеспера, який — по словам легенди — спочиває до нині у каплиці на бульварі Гаусман замісць нещасного короля. Але це лише легенда; певних даних на досі нема й мабуть не буде. Правда, кілька років тому відомий історик — лікар Кабанес — автор численних праць з медичної історії пропонував, щоби раз на завжди освітлити цю легенду, відкопати тіло в каплиці на бульварі Гаусман і перевірити, рахуючись із сучасними історичними даними про постаті Людвика XVI. і Робеспера, кому воно дійсно належить. Але пропозиція Кабанеса не мала досі успіху.

Дня 18. марта 1793. р. склали протокол про смерть короля. Оригінал його не заховався, але він був у ті часи надрукований. „Люї Капет помер дня 21. січня 1793. р. в 10 годині 22 хвилини зранку: останній (5) король Французів 39 років, уроджений у Версалі, мешкав у Парижі в Татплі".

Багато також написано праць на тему, чи була можливість врятувати короля. Такі заходи були дійсно, але беручи під увагу присутність гарнізону, треба вважати це неможливим. Инше діло, чи можна було добитися від конвенту, щоби король не був засуджений на смерть... Отже, нині відомо, що в конвенті була сильна група, яка вважала необхідним, щоби збори помилували короля; крім цього була инша група, яка готова була продати свої голоси, незалежно від того, хто дасть гроші. Є поважні дані, що Дантон домагався 20 міліонів франків для цієї групи; від імени роялістів вів переговори якийсь Тальон, що підчас Консуляту склав заяву про ці переговори і яка є в архівах.

Піт не захотів видати з англійської державної скарбниці грошей, — англійська аристократія надіслала емісара до пруського короля, прохаючи дати гроші — та цей теж відмовив. Тоді звернулися до рідної сестри королевої Марії Антуанети архикняжни Кристини, регентки у Бельгії. Але Метерніх не захотів дати пашпорту — роялістному агентові Бонетові — а зробив це з наказу цісаря, батька Марії Антуанети.

Оден лише король: еспанський відгукнувся і навіть надіслав свому послові в Парижі міліон, двайцяту частину необхідної суми. Можна отже сказати, що, коли Людвик XVI. пішов на ешафот, то тому, що европейські монархи з 1793. р. відмовилися його врятувати. Чи могла вдатися ця операція? Дуже і дуже можливо. У всякому разі попробувати це зробити могли монархи бодай із гуманітарности та солідарности... Ніхто, крім еспанського короля не відозвався.

Париж, 21. I. 1923.

Ілько Борщак.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

ОСТАННІ ВІДОМОСТИ.

ТЕЛЕҐРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АҐЕНЦІЇ ТЕЛЕҐРАФІЧНОЇ.

Мусоліні про положення.

Рим. На останньому засіданні Ради міністрів сконстатував Мусоліні, що положення в Порурю не змінилося. Дальше заявив премієр, що Італія не відкине ніякої спроби, що була би в силі привернути в скорому часі правильне положення в середущій Европі, та підчеркнув конечність заключення мира на Близькому Сході, при чому зазначив, що Туреччина повинна прийняти поміркованi услівя союзників. Вкінці відносно Польщі й Литви висловив Мусоліні бажання, щоби ці держави зрозуміли конечність прийняття ухвал конференції амбасадорів відносно Клайпеди і польсько-литовської границі.

Рим. На засіданню Ради міністрів заявив Мусоліні, що французько-італійські взаємини є щиро-приязні та що Італія стремітиме до їх поліпшення.

Не було переговорів у справі Порурю.

Льондон. Вольф. На запит заявив Бонар Лоу в палаті громад, що ані Франція ані Бельгія не дали досі пізнати, щоби починали якінебудь переговори з Німеччиною. На дальший запит, чи англійське правительство одержало від Німеччини яке небудь звідомлення відносно переговорів із союзниками, відповів премієр заперечуючо,

Комісар литовської республики в Клайпеді.

Клайпеда. Обняття уряду високого комісаря литовської республики в Клайпеді десиґнованим на це становище Сметоною відбулося в торжественний спосіб. Комендант литовських добровольчих військ в Клайпеді, Будрис, відчитав по литовськи і німецьки письмо з повновластю для Сметони. Після промови Сметони цей останній іменував Будруса своїм заступником.

Німецький протест.

Берлін. Представники Німеччини в Парижі, Льондоні і Брукселі вручили відносним правительствам ноту з протестом проти діяльности окупаційних властей і актів насилля, що противиться версайльському договорови.

Промова Мустафи Кемаля паші.

Анґора. На надзвичайному засіданні Народніх Зборів з нагоди 4. роковин істнування Нар. Зборів, Мустафа Кемаль паша виголосив промову, присвячену внутрішним і зовнішним справам Туреччини. М. и. заявив, що Туреччина постійно управильнює прихильні взаємини з совітами, Персією й Афганістами. Управильнення економічних відносин з совітами є основою турецької політики на Сході. Турецька делеґація переговорює тепер у справі заключення з совітами торг. і консулярного договору.

Арештування редактора „Аванті".

Медіолян. (Стефані.) Поліція арештувала директора видавництва дневника „Аванті" Сарратія.

Бібліоґрафія.

А) Книжки:

Клим Поліщук: СВІТ ЧЕРВОНИЙ повість, ст. 88. Львів-Київ 1923 р. Наклад спілки „Мельма". Друкарня „Чорномор" Каліш.

Д-р Іван Куровець: ПЕРША ПОМІЧ У НАГЛИХ ВИПАДКАХ ЗАХОРОВАННЯ. Ст. 30. „Народна Бібліотека Просвіти" ч. 16. Накладом „Просвіти". Львів 1923 р.

Павло Тичина. СКОВОРОДА. Уривки з Симфонії. Вид. „Нова Культура". Львів 1923 р. Стр. 10.

Б) Журнали:

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК, ч. 3. рік вид., XXII., стр. 193—288.

Зміст: Р. Купчинський — Зима; А, Карашевич — Новорічне; Г. Зудерман — Литовські оповідання. Міке Бумбуліс (конець); Шарль Бодлер — Людина й море; Г. Юртик — Другий всеукраїнський військовий зїзд. Перший універсал (д. б.); В. Короленко — Листи до А. Луначарського про большевицьку політику; д-р О. Грицай — Артур Шніцлер; М. Ковальський — Остання ніч; М. Возняк — З листування М. Драгоманова з В. Навроцьким; Д. Д. — Драгоманів і ми; М. Курчинська — Вістун Його; Д. Елліс Баркер — Упадок Франції; В. Гнатюк — В справі української правописи; Бібліоґрафія. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Чарнецького 24. Ціна примірника 4.000 мп.

УКРАЇНСЬКИЙ СКИТАЛЕЦЬ, орган військової еміґрації земель ЗУНР., ілюстрований двотижневик, ч. 3, рік вид. IV., стр. 48.

Зміст: д-р О. Назарук — Чи зійти спокійно зі сцени; В. Пачовський — Дума; Я. Береза — Утеча з Тухолі; О. Олесь — Вітри і бурі весняні; д-р О. Грицай — Смертельна справа І.; П. Карманський — Спіть, Герої, спіть!; Р. Колтунюк З кліщів смерти; П. В.— Волинь під військовим зарядом Галичан в 1919 р.; І. Проць — На порозі Нового Року; А. Жук — Вільне Козацтво; Спомини народнього учителя з Волині; Дон Кіхот з над Висли; Звіт праці Виділу К. П. К.; Зі Скитальщини; Смуток; На чужині, з Рідного Краю; Про вічную память; Бібліоґрафія. Світлини: Четар У. Г. А. П. Шеремета і Ст. Мельничук, Команда III. Корпусу У. Г. А. в Стрию Виділ К. П. К. в Юзефові, Робітничий відділ У.Г. А. в Чаславі. Адреса Редакції й Адміністрації: Wien VIII, Ferrogassse 31. Ціна примірника в Австрії 3.000 кор., в Чехословаччині 3 кор.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, ч. 2., рік вид. XI., орган „Взаїмної Помочі Українського Учительства", місячник, стр. 17—32+ додаток

„ЖИТТЯ і ШКОЛА" стр. 17—32. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Оссолінських ч. 8, II. пов. Ціна примірника 700 мп.

МОЛОДА УКРАЇНА, ілюстрований часопис для молоді, ч. 3. стр. 25—36+ додаток

„СВІТ ДИТИНИ" стр. 17—24. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, вул. Зіморовича ч. 3. Ціна примірника 700 мп.

ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО, місячник театру і сцени. Львів, лютий 1923 р. Стр. 30. Адреса Редакції, Львів, Куркова 10. Ціна примірника 600 мп.

В) Ноти:

В. Безкоровайний: УКРАЇНСЬКІ ДУМКИ на скрипку з фортепяном, ч. 1. стр. 5., ч. 2. стр. 5. Львів-Тернопіль.

Про літературний і видавничий рух у Києві та на Україні при кінці 1922 р.

В листі з Києва під сим заголовком, поміщенім у „Літературному Вістнику" ч. 37, треба зробити такі поправки:

З початку 5 рядок з гори замісць: „Дозвіл влади радянським видавництвам"... має бути: українським"...

На ст. 7 друга шпальта рядок 9 з гори замісць: „футуропрерій" має бути: „футуропоетів".

На ст. 7 друга шпальта рядок 37 з гори надруковано: „це були пролет. „це були пролетарські письменники, до яких зачисляються Старицька-Черняхівська, Васильченко, Кримський й ин." має бути: „це були пролетарські письменники Не звертає уваги своєю діяльністю і протилежна футуристам українським течія, а саме старі наші „патентовані" письменники, до яких зачисляються Старицька-Черняхівська, Васильченко, Кримський і т. д.".

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Попередне (48) число нашого часопису впало жертвою виїмкової завзятости п. прокуратора. Бо не тільки пошарпано вступну статтю п. з. „На порозі візитаторської праці", але сконфісковано сотню разів уже друкований цитат з Б. Лепкого, ужитий на закінченню промови М. Голубця, та цитат з французької преси, який спокійно пройшов собі у львівській „Хвилі".

— **Нові арештування.** Дня 22. лютого ц. р. арештовано в с. Гуменци к. Щирця о. Константина Білинського і студ. мед. Дмитра Стасіва під замітом „протидержавної" аґітації. Обох переведено до тюрми на ул. Баторія. Крім цього дня 24. січня арештовано громадського писаря Івана Голдуна під замітом аґітації проти бранки.

— **Ucrainica в німецькій пресі.** Старанням консуля п. Оренчука в Монахові появилися в послідньому часі в німецькій пресі такі статті про Україну: 1) в місячнику „Orient-Markt" — „Deutschland und die Ukraine", 2) в щоденнику „Münchner Neueste Nachrichten" — „Der National-Tag der Ukrainer", 3) в щоденнику „Telegramm-Zeitung" — „Kiewer Mustermesse".

— **Архиєрейська Служба Божа.** Архикатедральний Уряд парохіяльний повідомляє всіх вірних, що в неділю дня 4. марта 1923. р. о год. 10. рано відбудеться в архикатедральній церкві св. Юрія у Львові Архиєрейска Служба Божа о призвання помочи св. Духа. — *З архикатедрального Уряду парохіяльного.*

— **З театру.** Сьогодні йде в театрі грана з великим успіхом оперета Л. Фаля „Троянда Стамбулу". В неділю по полудни весела комедія Джером Кляпки Джером Місс Гобс в постановці гол. реж. О. Загарова. Вечером опера Фр. Сметани „Продана Наречена". Янка співає п. А. Гаєк. — Як найблища премієра піде „Свято нового року" С. Левинського. Дирекція звертає увагу, що початок вистав в точно означеній годині.

— **Діточа вистава.** В неділю дня 4. марта ц. р. о год. 10-ій перед полуднем відбудеться в великій салі Музичного Тов. ім. М. Лисенка діточа вистава „Сніжинка", уладжена заходом Секції Сирітських Опікунок Льв. філії Українського Краєвого Товариства Охорони дітей і опіки над молодіжю. — Добровільні датки приймається з подякою.

— **Справа православного собору у Варшаві.** В звязку з рішенням польської ради міністрів про розібрання православного собору у Варшаві, будуть тепер розібрані останки дзвіниці. Розбирання собору почнеться щойно в маю.

— **Пять міліонів за зміну назвиска.** На внесення польської соймової правиці підвисшено оплату за зміну назвиска на 5 міліонів марок п. За внесенням голосували Пястовці і... Жиди.

— **Грошева зараза.** З Варшави доносять, що там завважено появу нової скірної недуги, спричиненої

бактеріями, що гніздяться в банкнотах, які міліярдами пересовуються через руки вбогих і богатих.

— **Зріст доріжні в лютім.** На оногдішньому засіданню польської комісії для розсліду звижки доріжні усталено, що кошти удержання у Варшаві піднялись протягом лютого о 61·79 проц. в порівнанню з цінами попереднього місяця.

— **Епільоґ родинної траґедії.** Вчера закінчилася перед львівським трибуналом присяглих суддів розправа проти Льва Стечини, який убив свою тещу Зайонцову і тяжко пострілив братову і вихованку тещі Юзьківну. Присяглі судді, беручи під увагу стан, в якому Стечина доконав свого вчинку заперечили питання відносно убийства, зате потвердили питання відносно оклеветання своїх кревних. Супроти цего Стечину засуджено на оден рік тюрми, з чого більшу частину він пересидів вже у слідчій вязниці.

— **Курьози.** Посли Штер і тов. з жидівського соймового клюбу внесли між иншим інтерпеляцію в справі відібрання дебіту цілому рядови жидівських часописів, не дивлячись на те, що більшість з них ніколи... до тепер ще не виходила, а заголовки тих часописів зродились в „спренжистих" головах представників польської адміністрації.

— **Учімся стеноґрафії.** До статті на цю тему („Г. В." ч. 43) хочу додати ось що: Всім загально відомо, що найкраще платні є урядники фірм нафтових в Бориславі. У всіх фірмах є багато занятих дівчат, урядників, які стеноґрафують і вправно пишуть на машині. На жаль, ці посади позаймали майже самі Жидівочки (80 прц) і Польки, а урядничок Українок в цілім Бориславі всього 5, — з тих одна тільки вміє стеноґрафію лиш українську, а 2 вміють писати на машині. Коли хтось зголоситься в Бориславі о посаду канцелярійну, перше питання дістає: чи вмієте стеноґрафію польську або німецьку і чи вмієте писати вправно на машині. Якщо так, можете дістати посаду.

— **Телеґрама.** Читальня „Просвіти" Личаківської дільниці повідомляє Вп. Громадянство, що Шевченківський святочний вечір назначений на день 4. марта ц. р., відкладається, з причин від виділу незалежних, на вівторок д. 6. марта ц. р. Програма незмінена. — Початок о 7-ій год. вечером у великій салі „Народного Дому". Запрошення важні. 1816

— **Виклад проф. д-ра Ст. Бзлея** п. н.: „З проблємів жіночої психольоґії" відбудеть в неділю о год. 5-ій по пол. в салі „Української Бесіди — заходом Просвітної Секції „Союза Українок".

В дітях наша будуччина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу".

† Посмертні згадки.

о. Михайло Семенів, катехит гімн., помер в Станиславові в 75 році життя.

Покійник був понад 30 літ катехитом в станиславівській гімназії (тепер т. зв. першій). На цім становищі записався у вдячній памяти кількох ґенерацій молоді, яка вчилася в цій гімназії. А покійник любив молодь і дбав про неї. о. Семенів був людиною з широкою освітою. Завдяки своїй погідній вдачі і хрустально чистому характерови тішився серед учительського збору великою пошаною і повагою.

Тому міг не одному зі своїх учеників станути в пригоді в критичній хвилі. І це робив о. Семенів завжди дуже радо.

о. Семенів був довгі роки настоятелем бурси ім. св. о. Миколая. Бурса була доменою впливів москвофільських. До москвофільського табору належав і о. Семенів. Всеж навіть в розгарі двох ворожих таборів пок. о. Семенів своїм тактом все потрафив тушувати внутрішні конфлікти. І з бурси пийшла довга низка одиниць, які на ріжних полях національного життя відігравали і відіграють визначну ролю.

А провадив бурсу о. Семенів дійсно зразково. Посвячував їй увесь вільний час.

Наглядним доказом пошани, якою користувався пок. о. Семенів, був похорон, який відбувся 27. лютого, в якому взяла участь ціла українська станиславівська громада, м. ин. молодь української ґімназії. Замітна річ, що перша польська ґімназія, в якій вчив покійник, офіціяльно участи в похоронах не взяла. В. Й. П.

†
ПАНАХИДА
за душу бл. п.
ІВАНА КИВЕЛЮКА
Голови Тов-ва „Просвіта"
відбудеться в 1. річницю смерти в неділю 4. III. 1923 о год. 12·30 в полудне в Преображенській Церкві, на яку Головний Виділ Тов-ва „Просвіта" українську громаду просить.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

— Знаний з дешевости —
МАҐАЗИН ВЗУТТЯ
20. АКАДЕМІЧНА 20.
поручає найновіше варшавське і віденське взуття. 1799 3—3

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота, 3. марта р. р. год. 7. веч. „ТРОЯНДА СТАМБУЛУ" оперета на 3 дії Л. Фалля.

Неділя, 4. марта, год. 3. по пол. „МІСС ГОБС" комедія на 4 дії Джером К. Джерома.

Неділя, 4. марта год. 7·30 веч. „ПРОДАНА НАРЕЧЕНА" опера на 3 дії Фр. Сметани. Виступ п. А. Гаєка.

Білети продає раньше „Союзний Базар", (дім „Пністра") а в день вистави від год. 5 вечер каса театру. 2—2

Членам „Супруга" — пригадується, що в неділю дня 4. марта точно о год. 10. перед. пол. в салі „Української Бесіди", — буде продовжуватися V. Загальний Збір. Президія Збору просить о як найчисленнійшу участь. 1811 1—1

Аматорський Кружок питомців Ремісничої Бурси улаштовує в неділю 4. марта в салі Читальні „Просвіти" на Клепарові виставу: фарса на 1. дію „Перший голова Ревкому" і ком. на 2 дії „Про чоловіка, котрий редаґував Хлібороба. Початок о год. 6·30. 1807 2—2

Вже вийшла III. кн. Літературно-Наукового Вістника за маст. Ціна книжки 4000 мп., з пересилкою 4500 мп. — *Адміністрація Літер. Наук. Вістника.* 1806 2—2

На українські Вищі Школи у Львові зібрала Повітова Студентська Рада в Чорткові в громадах: Мухавка кґ 608 жита, кґ. 8 пшениці, кґ. 9 фасолі, кґ. 9 ячменю; Ягольниця місто кґ. 16 жита, кґ. 6 ячменю; Кадуб (присілок) кґ. 29 жита, кґ. 5 і пів пшениці; Нагорянка кґ. 112 жита, кґ. 7 і пів пшениці; Слобідка Давидковецька кґ. 403 жита; Антонів кґ. 182 жита; Давидківці кґ. 448 жита Разом кґ. 1.940 жита. кґ. 21 пшениці, кґ. 9 фасолі і кґ. 15 ячменю. З того продано (13. 11.) жито за мп. 496.640, а ячмінь (8. 11.) за мп. 3900. З узисканої готівки мп. 500.540 призначено 50 прц. на У. Н. Ф., а другу половину на український університет. Крім цего через П. С. Р. в Чорткові зложили на український університет: Амат. Кружок Нагорянка 10.000, Драм. Кружок Заліщики 5.000 дохід з вечерниць Акад. Молоді 100.000. Дячишин Микола 450. Л. Р. 10.000. Яворівський К. 5.000, збірки: О. Тивоняк 5.000, Д. Шевчук 5000, М. Моспан 8.250, О. Білинський 5.100, Р. Брикович 8.700, о. Брикович 7.000, Г. Бабин 5.000, Д. Угляр 5.200, П. Капустяник 4.000, Т-во „Громада", з вечерниць 25.500, по 5000 зложили: Л. Горбачевська, О. Касіян, Р. Вербицький, І. Крушельницький, Я. Ульванський, О. Боднарук, Е. Боднарук, Візнюра, А. Троян, І. Чорний, Т. Мисак; Воробкевич 10.000, Ф. Бутяк 3.000. Разом мп. 277.200. — Всім Жертводавцям складає на сім місци подяку Українська Краєва Студентська Рада. XXI 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Повідомляється Товаришів У. С. С. і Товаришів з Кургану, що Іван Паславський находиться в Republic of China via Shanghai Chinese p. o. Station Manchuria, Chinese Eastern Railway Coop. Shiah, Paslavsky John. 1808 2—2

Дрібні оголошення.

ІНТЕЛІҐЕНТНОЇ женщини в середнім віці до провадження кухні та заряду хатним ґаздівством глядає о. Андрій Гаврищак, парох з Борщович біля Львова. Почта і зелізн. стація в місци. Місце до обняття сейчас. 1810 1—3

ШУКАЮ лекції з низших кляс ґімназійних в місті або на селі у інтеліґентної родини; пробуваючи довший час за кордоном учу також зі скорим успіхом мов німецької, італійської і французької. Ласкаві зголошення в Адміністрації під „точний". 1805 2—3

ПРОФЕСОР ГІМНАЗІЇ, літ 34, оженитьcя з панною або молодою вдовою до літ 30, симпатичною, лагідної вдачі, властителькою реальности або сільського господарства. Річ трактується поважно. Ласкаві незнайомі зголошення з фотоґрафією слати до Адміністрації „Гром. Вістника" під „Сонячний промінь" до 10. марта. 1809 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ учительки крою і шиття для філії „Труд" у Снятині. Зголошення слати на руки Наталії Семанюк, Снятин, 1797 3—3

ВИСШІ РАХ. ПІДСТАРШИНИ У. Г. А. перебуваючі під цю пору в C. S. R. навяжуть переписку з панночками або молодими вдовами (виключно з Українками етноґрафічних границь З. У. Н. Р.) Ох деж — Ви ті синьооокі, що тішитесь нашою славою під Львовом, Бережанами, Чортковом і на широких стегах України? А тепер... коли нас „в кізли коїс" — через сині Карпати відгукніться та потіште нас хоч словечком! А ми Вас поцілуєм в уста малинові, в карі очеята та й чорні брови. — Незнайомі ласкаві зголошення просимо слати під „Nadija 30", „Vlicyna 32" і „Cervinci 28". Poste-restante Beregsàs C. S. R. 1789 2—2

Присилайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Стефан Федак
1747 веде поновно 5—10
АДВОКАТСЬКУ КАНЦЕЛЯРІЮ
у ЛЬВОВІ, вулиця Сикстуська ч. 48.

1814 1—6 ДЕНТИСТ
ЯКІВ НАСС
б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болоссевича приймає в заведенню
— вул. СИКСТУСЬКА Ч. 17. —
Штучні зуби в кавчуку, золоті після американського системи. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

ШТУЧНІ ЦЕРКОВНІ ЦВІТИ
поручає на свята 1721 2—3
СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА в СТРИЮ.
Цвіти з полотна тревалі. — Букети до свічок середні гарні 10.000 мп. пара, більші 14.000 мп. пара і великі 18.000 мп. пара. — Букети поставні середні 50.000 мп. пара, більші 75.000 мп. пара і гарні великі 100.000 мп. пара. Гірлянди на образи 14.000 мтр. 17.000 і гарна широка 20.000 мтр. Замовляти скоро, бо навал праці і всьо дорожіє.

Товариство українських жінок — — „ТРУД" в ЖОВКВІ — —
ПОШУКУЄ КРАВЧИНІ
Зголошення до пані СІНҐАЛЕВИЧЕВОЇ в Жовкві. 1787 3—6

Позір Чортківщина!!!
Пригадуємо, що 1813 1—1
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
„УКРАЇНСЬКОЇ КНИГАРНІ"
кооперативи з обм. пор. в ЧОРТКОВІ відбудуться дня 11. марта 1923. о год. 2. по пол. — Проситься о численну участь.

Комунікат Т-ва „Просвіта" про Загальні Збори Товариства.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта" подає до відома всім своїм членам, що

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Товариства „ПРОСВІТА"

відбудуться дня 2. квітня ц. р. у Львові, в салі театральній Муз. Інститута ім. М. Лисенка у Львові, при вул. Шашкевича 5, о год. 10. перед пол. із слідуючим денним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Вибір Президії Зборів.
3) Звіт Президії з діяльности Т-ва „Просвіта" за час від 1. I. 1921. до 31. 12. 1922 р.
4) Дискусія над звітом діяльности й уділення абсолюторії Головному Виділови.
5) Доповняючий вибір голови Т-ва.
6) Вибір 5 членів Головного Виділу і 6 заступників виділових.
7) Запити і внесення членів.

Тому, що в Т-ві „Просвіта" обовязує статутово репрезентаційний систем, взиває Головний Виділ усі свої Філії і Читальні і членів, щоби згідно з § 18 в. стат. Т-ва перевели у себе Загальні Збори в цілі вибору уповноважнених делеґатів та прислали їх на Загальні Збори Т-ва.

У Львові, дня 14. лютого 1923.

За Головний Виділ Т-ва „Просвіта" у Львові:
Д-р Іван Брик у. голова. III 1-1 *Степан Шах* секретар.

Надзвичайні Загальні Збори „СОЮЗА УКРАЇНОК" у ЛЬВОВІ

відбудуться в неділю, 11. марта о годині 10. рано в салі „Бесіди" (Народний Дім) в цілях орґанізаційних з денним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Реферати:
   а) Суть і завдання жіночої орґанів.
   б) Реферат орґанізаційний.
   в) Про потребу власної преси.
   г) Наші звязки з міжнар. жіноцтвом.
   ґ) Реферат фінансовий.
3) Резолюції.
4) Закриття Зборів.

За Головний Виділ „Союза Українок":
Марія Білецька голова. 1815 1—1 *Стефанія Савицька* секретарка.

Ширіть наш часопис!

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від понеділка 26. ц. м. настроєву драму на тлі французької аристократії в 6. діях п. з.
Маркіза de Clermont.
Дві головні ролі маркізи de Clermont і пр. дорої Жезмен креує молода і вродлива МАРҐАРЕТА ГЕД.

За редакцію відповідає Ол. Кучьма.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.